

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เรื่อง สรรสร้างนिरาศภูเขาทอง (๑๑)

ครูผู้สอน

ครูวิชุดา

กลิ่นจงกล

ครูธีรสุด

ฉำทรัพย์

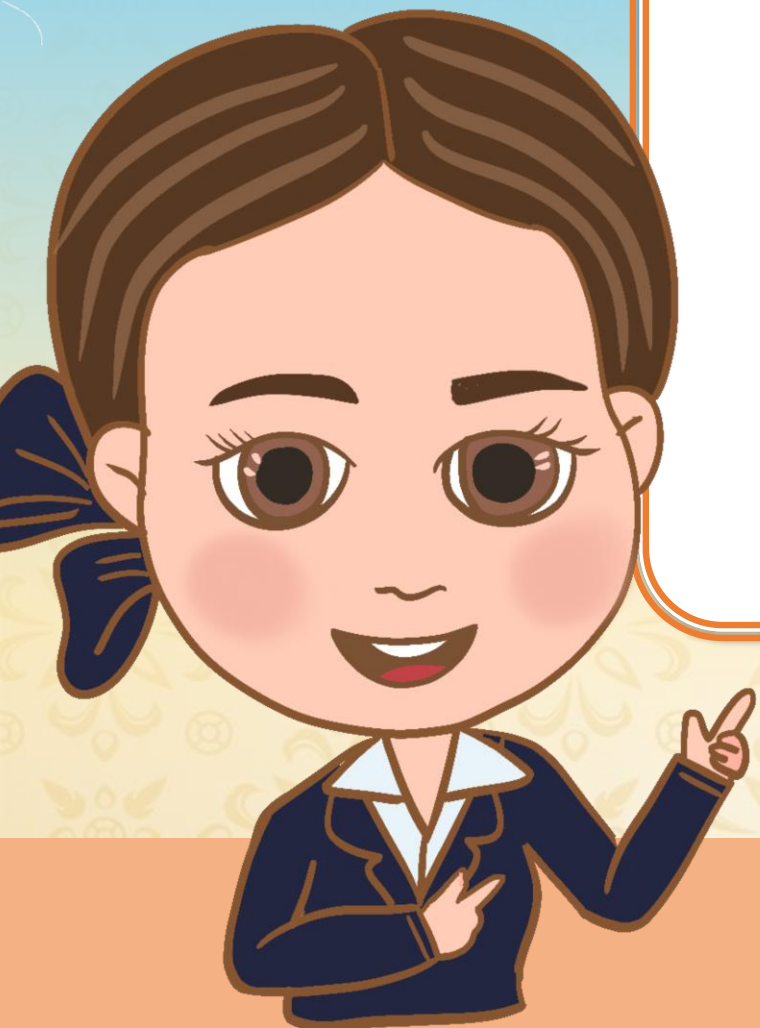

สรรสร้างปิระศภูเขาทอง (๑๑)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายแนวทางการวิเคราะห์คุณค่าของวรรณคดีได้
๒. วิเคราะห์คุณค่าของวรรณคดีเรื่องนิราศภูเขาทองได้
๓. สรุปความรู้และข้อคิดที่ได้รับจากวรรณคดีเรื่อง
นิราศภูเขาทองได้

คุณค่าของวรรณคดี
มีประเด็นใดบ้าง

กิจกรรม

ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔ - ๕ คน ศึกษา
ใบความรู้เรื่องนิราศภูเขาทอง แล้วร่วมกันวิเคราะห์
เนื้อหาและคุณค่าที่ปรากฏ

ใบความรู้

ใบความรู้ที่ ๑๑ เรื่อง นิราศภูเขาทอง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ระหว่างทางบันทึก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๖ เรื่อง สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๑๐)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

นิราศภูเขาทอง

ครั้นรุ่งเช้าเข้าเป็นวันอุโบสถ	เจริญรสธรรมาบูชาฉลอง
ไปเจดีย์ที่ชื่อภูเขาทอง	คู่สูงส่องลอยฟ้านภาลัย
อยู่กลางทุ่งรุ่งโรจน์สันโดษเด่น	เป็นที่เล่นนาวาควงไส
ที่พื้นลานฐานบัวมีถัดบันได	คงคาไหลล้อมรอบเป็นขอบคัน
มีเจดีย์วิหารเป็นลานวัด	ในจังหวัดวงแขวงกำแพงกัน
ที่องค์ก่อเยเหลี่ยมสลักกัน	เป็นสามชั้นเชิงขานตระหง่านงาม
บันไดมีสี่ด้านสำราญรื่น	ต่างชมชื่นชวนกันขึ้นขึ้นสาม
ประพักชิมจินตนาพยายาม	ได้เสร็จสามรอบค้ำบ่อภิวันท์
มีห้องถ้ำสำหรับจุดเทียนถวาย	ด้วยพระพายพัดเวียนดูเวียนหัน
เป็นลมทักชิมาวรรตนำอัศจรรย์	แต่ทุกวันนี้ชราหนักหนาหนัก
ทั้งองค์ฐานราญร้าวถึงเก้าแฉก	เฉยเฉยยกยอดทรุดก็หลุดหัก
ไอ้เจดีย์ที่สร้างยังร้างรัก	เสียดายนักก็น้ำน้าตากระเด็น
กระนั้นหรือชื่อเสียงเกียรติยศ	จะมีหมดล่วงหน้าทันตาเห็น
เป็นผู้ดีมีมากแล้วยากเย็น	คิดก็เป็นอนิจจังเสียทั้งนั้น
ขอเดชะพระเจดีย์ศรีมามาศ	บรรจุธาตุที่ตั้งนรังสรรค์
ข้าอุตสาห์มาเคารพอภิวันท์	เป็นอนันต์อานิสงส์ตำรงกาย
จะเกิดชาติใดใดในมนุษย์	ให้บริสุทธิ์สมจิตที่คิดหมาย
ทั้งทุกขโคกโรคภัยอย่าใกล้กราย	แสนสบายบริบูรณ์ประยูรวงศ์
ทั้งโลโกโกลโกลแล่มโหมะ	ให้ชนะใจได้อย่าไหลหลง
ขอฟังเพื่องเรื่องวิชาปัญญา	ทั้งให้ทรงศีลขันธในสันดาน
อีกสองสิ่งหญิงร้ายและชายชั่ว	อย่าเฝ้ามัวหมายรักสมัครสมาน
ขอสมหวังตั้งประโยชน์โพธิญาณ	ตราบนิพพานชาติหน้าให้อ้าวร
พอกกราบพระปะดอกปทุมชาติ	พบพระธาตุสถิตในเกษร
สมถวิลยินดีซุสสิกร	ประคองซ้อนเชื้ององค์ลงนาวา
กับหนูพัฒน์มัสการสำเร็จแล้ว	ใส่ขวดแก้ววางไว้ใกล้เกศา
มานอนกรงรุ่งขึ้นจะบูชา	ไม่ปะดาดันออกยิ่งตกใจ
แสนเสียดายหมายจะชมบรมธาตุ	ใจจะขาดคิดมาน้ำตาไหล
ไอ้บุญน้อยลอยลับครวโลกล	เสียน้ำใจเจียนจะตื่นสิ้นชีวิต
สุดจะอยู่ดูอื่นไม่ฝันโคก	กำเร็บโรคร้อนฤทัยเฝ้าไผ่ฝัน
พอตรู่รู่สุริย์ฉายขึ้นพรายพรรณ	ให้ล่องวันหนึ่งมาถึงธานี

ใบความรู้

นิราศภูเขาทอง (ต่อ)

ประทับทำหน้าอรุณอรามหลวง	ค่อยสร้างทรงทงศีลพระชินสีห์
นิราศเรื่องเมืองเก่าของเรา	ไว้เป็นที่โสมนัสทัศนาศนา
ด้วยได้ไปเคารพพระพุทธรูป	ทั้งสถาปมธรรมาตุพระศาสนา
เป็นนิสัยไว้เหมือนเตือนศรัทธา	ตามภาษาไม่สบายพอคลายใจ
ไซ้จะมีที่รักสมัครมาด	แรมนิราศร้างมิตรพิสมัย
ซึ่งครวญคร่ำทำที่พิริ้วไพร	ตามวิสัยกาศกมลนแต่ก่อนมา
เหมือนแม่ครัวคั่วแกงพะแนงผัด	สารพัดเพี้ยชูชิ่งเครื่องมังสา
อันพริกไทยใบผักชีเหมือนสีกา	ต้องโรยหน้าเสียดักหน้อยอ่อยใจ
จงทราบความตามจริงทุกสิ่งสิ้น	อย่างนิกนินทาแถลงแถงงไฉน
นักเลงกลอนนอนเปล่าก็เศร้าใจ	จึงรำไรเรื่องร้างเล่นบ้างเอย

จากหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์

หน้า ๒๓ - ๒๕

ใบความรู้ที่ ๑๑ เรื่อง นิราศภูเขาทอง
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ระหว่างทางบันทึก
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๖ เรื่อง สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๑๐)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

นิราศภูเขาทอง

ครั้นรุ่งเช้าเข้าเป็นวันอุโบสถ ไปเจดีย์ที่ชื่อภูเขาทอง อยู่กลางทุ่งรุ่งโรจน์สันโดษเด่น ที่พื้นลานฐานบัวมีถัดบันได มีเจดีย์วิหารเป็นลานวัด ท้องคอก้อยเหลี่ยมสลักรับกัน บันไดมีสี่ด้านสำราญรื่น ประทักฉิมจินตนาพยายาม มีห้องถ้ำสำหรับจุดเทียนถวาย เป็นลมทักฉิมาวรรตนาอัศจรรย์ ทั้งองค์ฐานราวรัวถึงเก้าแฉก โอ้เจดีย์ที่สร้างยังร้างรัก กระนั้นหรือชื่อเสียงเกียรติยศ เป็นผู้ดีมีมากแล้วยากเย็น ขอเดชะพระเจดีย์ศรีมาศ ใช้อุคสำหามาเคารพอภิวันท์ จะเกิดชาติใดใดในมนุษย์ ทั้งทุกขโคกโรคภัยอย่าใกล้กราย ทั้งโลโกโทโสแลโมหะ ขอฟังเพื่องเรื่องวิชาปัญญา อีกสองสิ่งหญิงร้ายและชายชั่ว ขอสมหวังตั้งประโยชน์โพธิญาณ พอกทราบพระปะดอกปทุมชาติ สมถวิลยินดีชูสิกร กับหนูปัตมัสการสำเร็จแล้ว มานอนกรงรุ่งขึ้นจะบูชา แสนเสียดายหมายจะชมบรมธาตุ โอ้บุญน้อยลอยสับครรโลไกล สุดจะอยู่คู่อื่นไม่ฝันโคก พอดรู้ตรูสุริย์ฉายขึ้นพรายพรอม	เจริญสรรรมาบูชาฉลอง ดูสูงต่องลอยฟ้านภาลัย เป็นที่เล่นนาวาคงคาใส คงคาไหลล้อมรอบเป็นขอบคัน ในจังหวัดวงแขวงกำแพงกัน เป็นสามชั้นแจจขานตระห่างาม ต่างชมชื่นชวนกันขึ้นชั้นสาม ได้เสร็จสามรอบค้ำบ่อภิวันท์ ด้วยพระพายพัดเวียนคูเทียนหัน แต่ทุกวันนี้ชราหนักหนาหนัก เฉยแอยกยอดทรุดก็หลุดหัก เสียดายนักนักน้ำมาตากกระเด็น จะมีหมดล่องหน้าทันตาเห็น คิดก็เป็นอนิจจังเสียทั้งนั้น บรรจธาตุที่ตั้งนรังสรรค์ เป็นอนันต์อนานิสงส์ดำรงกาย ให้บริสุทธิ์สมจิตที่คิดหมาย แสนสบายบริบูรณ์ประยูรวงศ์ ให้ชนะใจได้อยาไหลหลง ทั้งให้ทรงศีลชั้นธโนสันดาน อย่านามัวหมายรักสมครสมาน トラบนิพพานชาติหน้าให้ถาวร พพบพระธาตุสถิตในเกษร ประคองซ้อนเชิญองค์ลงนาวา ใส่ชวดแก้ววางไว้ใกล้เกศา ไม่ปะดาดันอกยิ่งตกใจ ใจจะขาดคิดมาน้ำตาไหล เสียน้ำใจเจียนจะตื่นสิ้นชีวัน กำเรบโรคร้อนฤทัยเฝ้าไฟฝัน ให้ล่วงวันหนึ่งมาถึงธานี
---	---

นิราศภูเขาทอง (ต่อ)

ประทับทำหน้าอรุณาaramหลวง นิราศเรื่องเมืองเก่าของเรา ด้วยได้ไปเคารพพระพุทธรูป เป็นนิสัยไว้เหมือนเดือนศรัทธา ไซ้จะมีที่รักสมัครมาต ซึ่งควรวญคร่ำทำที่พิริพีไร เหมือนแม่ครัวควักแกงพะเนางผัด อันพริกไทยใบผักชีเหมือนสีกา จงทราบความตามจริงทุกสิ่งสิ้น นักเลงกลอนนอนเปล่าก็เศร้ายใจ	ค่อยสร้างทรวงทรงศีลพระชินสีห์ ไว้เป็นที่โสมนัสทัศนา ทั้งสฤบรมธาตุพระศาสนา ตามภาษาไม่สบายพอดคลายใจ แรมนิราศร้างมิตรพิสมัย ตามวิสัยกาพย์กลอนแต่ก่อนมา สารพัดเพี้ยญชิ่งเครื่องมังสา ต้องโรยหน้าเสียดักหนอยอระอัยใจ อย่านึกนินทาแถลงแถงไหน จึงรำไรเรื่องร้างเล่นบ้างเอย
---	--

จากหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์

ลงมือทำ จดจำได้

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำใบงาน
แผนภาพความคิดสรุปเนื้อหาและคุณค่า
ของนิราศภูเขาทองพร้อมส่งตัวแทนนำเสนอ

ใบงานเรื่อง
แผนภาพความคิดสรุป
เนื้อหาและคุณค่าของ
นิราศภูเขาทอง

ใบงานที่ ๑๑ เรื่องแผนภาพความคิดสรุปเนื้อหาและคุณค่าของนิราศภูเขาทอง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่องระหว่างทางบันทึก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๗ เรื่องสรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๑๑)
รายวิชาภาษาไทย ๑ รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำแผนภาพความคิดสรุปเนื้อหา คุณค่าด้านสังคมและด้านวรรณศิลป์ของนิราศภูเขาทอง

แผนภาพความคิด

ชวนคิดช่วงท้าย

เนื้อหาของนิราศที่นำมาให้ศึกษากล่าวถึงอะไรบ้าง

คุณค่าของนิราศที่นำมาศึกษาปรากฏในประเด็นใดบ้าง

ข้อคิดที่ปรากฏในนิราศภูเขาทอง

คำไหนใช้ถูก

คริสต์

คริสต์

ครุฑ

ครุฑ (การแสดงโขน จากปราสาทพิมาย) ภาพ นายธีรสุด ฉ่ำทรัพย์

แหล่งที่มา : <https://dictionary.orst.go.th/> พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔ สืบค้นเมื่อ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๕

บทเรียนครึ่งต่อไป

สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๑๒)

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑